

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
(МКМС)

вул. Івана Франка, 19, м. Київ, 01030, тел./факс: (044) 235-32-57, тел. (044) 235-23-78

E-mail: info@mkms.gov.ua, web-site: <http://mkms.gov.ua/> код згідно з ЄДРПОУ 43220275

від _____ 20__ р. № _____

На № _____ від _____ 20__ р.

Центральні органи
виконавчої влади
(за списком)

Обласні та Київська міська
державні адміністрації

Всеукраїнські асоціації органів
місцевого самоврядування
(за списком)

Щодо погодження проекту розпорядження
Кабінету Міністрів України «Про схвалення
Концепції Державної цільової соціальної
програми національно-патріотичного
виховання на 2020 – 2025 роки»

Відповідно до Указу Президента України від 18 травня 2019 року № 286 «Про Стратегію національно-патріотичного виховання» Міністерство культури, молоді та спорту України у співпраці з громадськістю розробило проект розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції Державної цільової соціальної програми національно-патріотичного виховання на 2020 – 2025 роки».

Просимо вас розглянути та погодити вказаний проект нормативно-правового акта у п'ятиденний термін.

Окрім цього просимо подати відповідні фінансово-економічні розрахунки витрат з кожного заходу із визначенням джерел їх покриття згідно з вимогами Методики проведення фінансово-економічних розрахунків при підготовці проекту акта Кабінету Міністрів України та законопроекту, що вносяться у порядку законодавчої ініціативи Кабінетом Міністрів України на розгляд Верховної Ради України, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 21.03.2008 № 428, зареєстрованої у Міністерстві юстиції 11 квітня 2008 року за № 297/14988 (відповідно до додатку 4).

Контактна особа Ольга Коновалюк, головна спеціалістка відділу національно-патріотичного виховання (044-289-08-30, prvmms@msms.gov.ua).

- Додатки:
1. Проект розпорядження Кабінету Міністрів України на 14 арк. в 1 прим.
 2. Пояснювальна записка на 7 арк. в 1 прим.
 3. Висновок про проведення антидискримінаційної та гендерно-правової експертизи на ___ арк. в 1 прим.
 4. Форма подачі зведених фінансово-економічних розрахунків до проекту акта на 2 арк. в 1 прим.

**В. о. Міністра культури,
молоді та спорту України**

Олексій СІВІРІН

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

від 2020 р. №

Київ

**Про схвалення Концепції
Державної цільової соціальної програми
національно-патріотичного виховання
на 2020 – 2025 роки**

1. Схвалити Концепцію Державної цільової соціальної програми національно-патріотичного виховання на 2020 – 2025 роки, що додається.

Визначити Міністерство культури, молоді та спорту державним замовником Програми.

2. Міністерству культури, молоді та спорту разом із заінтересованими центральними та місцевими органами виконавчої влади у шестимісячний строк розробити та подати Кабінетові Міністрів України проект Державної цільової соціальної програми національно-патріотичного виховання на 2020 – 2025 роки.

Прем'єр-міністр України

Олексій ГОНЧАРУК

СХВАЛЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 2020 р. №

КОНЦЕПЦІЯ
Державної цільової соціальної програми
національно-патріотичного виховання
на 2020 – 2025 роки

Визначення проблеми, на розв'язання якої спрямована Програма

Державна цільова соціальна програма національно-патріотичного виховання на 2020 – 2025 роки (далі – Програма) базується на основі принципів національної самобутності українського народу, його консолідації навколо спільного майбутнього, національної державності українського народу, захисту незалежності, територіальної цілісності України та формування спільних ціннісних орієнтацій через дієву участь у процесі розбудови Української держави.

Програма ґрунтується на науковому аналізі стану проблем розвитку національно-патріотичного виховання, враховує індикатори ефективності і ціннісні орієнтири, визначені Стратегією національно-патріотичного виховання, затвердженою Указом Президента України від 18 травня 2019 року № 286, відповідає векторам розвитку, визначених Стратегією сталого розвитку «Україна – 2020», затвердженою Указом Президента України від 12 січня 2015 року № 5, враховує комунікаційні цілі Концепції вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017 – 2020 роки, затвердженої Указом Президента України від 21 лютого 2017 року № 43, ураховує засади державної політики щодо відновлення, збереження та вшанування національної пам'яті про боротьбу та борців за незалежність України у ХХ столітті, схвалені Законами України від 09 квітня 2015 року № 314-VIII «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті», від 09 квітня 2015 року № 317-VIII «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки», постанови Верховної Ради України від 12 травня 2015 року № 373-VIII «Про вшанування героїв АТО та вдосконалення національно-патріотичного виховання дітей та молоді», відповідає Середньостроковому плану дій Уряду до 2020 року, затвердженому Кабінетом Міністрів України від 3 квітня 2017 року № 275 - р.

Проблеми, які потребують розв'язання:

відсутність ефективного системного механізму формування й реалізації державної політики в сфері національно-патріотичного виховання;

несистемний характер формування української ідентичності, громадянськості та національно-патріотичної свідомості громадян України, особливо дітей та молоді;

низький розвиток громадянсько-патріотичного, військово-патріотичного та духовно-морального виховання на основі суспільно-державних (національних) цінностей;

наявність розбіжностей у системах цінностей, світоглядних орієнтаціях груп суспільства, населення певних територій країни, окремих громадян, внаслідок чого продукуються протилежні погляди на минуле і майбутнє нації, шляхи її подальшого поступу, утворюється підґрунтя для невиправданої фрагментації, просування несумісних із незалежністю держави місцевих ідентичностей, міжрегіональних, міжетнічних, мовних конфліктів, що жодним чином не сприяє національній консолідації, суперечить принципам державності та соборності України та позначається на здобутках державотворення;

наявність у суспільній свідомості, розбіжностей уявлень про історичне минуле, викликаних століттями бездержавності, тоталітарною добою, Голодомором 1932-1933 років і масовими голодами 1921-1923 та 1946-1947 років, політичними репресіями, нищенням української духовно-культурної спадщини та історичної пам'яті;

відсутність системних дій держави на подолання постколоніальних, посттоталітарних і постгеноцидних наслідків в українському суспільстві, зокрема, при формуванні української національної (громадянської) ідентичності;

наявність потреби у відновленні цілісності й повноти національного мовно-культурного простору, стійкості його ціннісної основи до зовнішнього втручання;

відсутність сталої тенденції із збільшення осіб, які спілкуються українською мовою, та системної роботи у цій сфері;

недостатня поінформованість населення про передумови, причини та обставини збройної агресії Російської Федерації проти України, окупації Криму, підтримку Російською Федерацією збройного конфлікту в Донецькій і Луганській областях та намагання дестабілізувати ситуацію в інших регіонах України шляхом підтримки сепаратизму, тероризму, масових заворушень та інформаційних атак;

мала кількість осіб, які готові до захисту територіальної цілісності держави, зважаючи на відверту агресію Російської Федерації проти України;

недостатній рівень охоплення населення, зокрема дітей та молоді, проєктами та заходами із національно-патріотичного виховання;

низький рівень впровадження вже існуючих механізмів розвитку національно-патріотичного виховання в умовах децентралізації;

слабка інтегрованість українського населення із закордонним українством;

нерозвиненість інститутів громадянського суспільства у сфері національно-патріотичного виховання;

відсутність системи дослідження інститутами громадянського суспільства зарубіжного досвіду у сфері формування громадянськості з країнами євроатлантичного простору;

недостатній рівень поінформованості населення про зміст, завдання, форми реалізації державної політики в сфері національно-патріотичного виховання та їх можливості, зокрема дітей та молоді, в цій сфері;

низький рівень поінформованості населення про зміст, завдання і ціннісні орієнтири діяльності громадських організацій національно-патріотичного спрямування.

Відповідно до результатів експертно-аналітичного дослідження щодо формування стандартів національно-патріотичного виховання та визначення індикаторів ефективності проведення заходів щодо національно-патріотичного виховання, проведеного Українським інститутом соціальних досліджень імені Олександра Яременка на замовлення Міністерства молоді та спорту України, у 2017 році простежується ряд загрозливих чинників:

по-перше, загрозлива ситуація з рівнем локальної ідентифікації. Так, якщо на Заході «громадянами України» себе вважають 80,6% респондентів, у Центрі – 79,7%, на Півночі – 70,1%, на Сході – 67,4%, на Півдні – 66,0%, то на Донбасі – лише 42,7%. Регіональний розподіл висвітлює дуже високі показники ідентифікації з Радянським Союзом на Донбасі - 20,7% та Півдні - 11,8%;

по-друге, критична ситуація з використанням української мови, якою послуговується менше половини населення (44,5%), при цьому кожен третій використовує російську мову. Колосальний розрив існує при регіональному розподілі – на Заході українською мовою у сім'ї спілкуються 95,2% опитаних, на Донбасі – 2,7%;

по-третє, занепокоєння викликає готовність до захисту України - 60,2% респондентів не мають таких намірів. Найчастіше про готовність брати участь у

захисті України говорять мешканці Заходу, найменше – Донбасу. Лише 37,6% серед усіх респондентів готові захищати незалежність і територіальну цілісність України ненасильницькими методами, такими як волонтерство, благодійність тощо;

по-четверте, низький рівень сформованості цінності державної символіки і дій з її вшанування. Державні символи викликають почуття гордості лише у 25,7% населення України;

по-п'яте, непокоїть надзвичайно низька активність національно-патріотичних громадських організацій. Їхніми членами є лише 1,1% населення України, ще 61,3% респондентів нічого не знають про діяльність таких організацій.

Отже, існує потреба у впровадженні цілісної загальнодержавної політики в сфері національно-патріотичного виховання щодо формування української громадянської ідентичності, що сприятиме єдності та консолідації українського суспільства.

Програма національно-патріотичного виховання потребує міжгалузевої взаємодії та має передбачати заходи з урахуванням таких вікових категорій: діти віком від 6 до 14 років, молодь від 14 до 35 років, населення від 35 років.

Аналіз причин виникнення проблеми та обґрунтування необхідності її розв'язання шляхом розроблення і виконання Програми

Об'єктивними причинами виникнення зазначених проблем є:

деструктивний вплив на формування національної свідомості українців колоніального, імперського та тоталітарного режимів;

тотальна русифікація населення України незалежно від етнокультурного походження, і втягування в єдиний мовно-культурний, а відтак інформаційний простір країни-агресора;

здійснення ситуативного і постійного негативного зовнішнього інформаційного впливу на громадян України в окремих регіонах України;

неподолані негативні наслідки послідовного імперсько-тоталітарного впливу та етномаргіналізації українців на українське суспільство, які призвели до знецінення суспільно-державних (національних) цінностей, внесення невизначеності в оцінку подій історичного минулого українського народу;

слабкий інституційний розвиток інститутів громадянського суспільства національно-патріотичного спрямування, їх неготовність системно працювати в

регіонах України, особливо східних та південних, для підвищення громадянської активності й формування української ідентичності.

Суб'єктивними причинами є:

відсутність протягом періоду існування незалежної України загальнодержавної політики, довгострокового, послідовного, конструктивного плану дій та комплексу взаємопов'язаних завдань і заходів із здійсненням постійного аналізу та моніторингу в процесі їх реалізації у сфері національно-патріотичного виховання і формування громадянської свідомості;

слабка координація і взаємодія органів державної влади, органів місцевого самоврядування, інститутів громадянського суспільства, молодіжних центрів, центрів національно-патріотичного виховання під час реалізації державної політики у сфері національно-патріотичного виховання;

низька правова культура українського суспільства.

Державна політика у сфері національно-патріотичного виховання потребує удосконалення з метою приведення у відповідність з потребами та викликами українського суспільства.

Тому для розв'язання зазначених проблем необхідно провести системний аналіз викликів, що створюють загрози розвитку громадянської (національної) ідентичності на основі суспільно-державних (національних) цінностей (самобутність, воля, соборність, гідність), здійснити перехід до комплексної моделі державної політики у сфері національно-патріотичного виховання в Україні, в якій кожен громадянин зможе свідомо та дієво брати участь у прийнятті рішень, що впливають на національну безпеку держави, та забезпечити здійснення заходів відповідно до пріоритетів Програми, а також необхідних для розвитку ціннісних орієнтирів та утвердження національно-патріотичної свідомості населення.

Мета Програми

Метою Програми є створення та розвиток загальнодержавної комплексної системи національно-патріотичного виховання шляхом формування та утвердження української громадянської ідентичності на основі єдиних суспільно-державних (національних) цінностей (самобутність, воля, соборність, гідність) і загальнолюдських цінностей, принципів любові і гордості за власну державу, її історію, мову, здобутки та досягнення у сфері культури, науки, спорту, дієве сприяння державним органам влади в захисті і охороні національної державності українського народу, готовість до захисту державної незалежності і територіальної цілісності України, усвідомлення громадянського обов'язку та зміцнення якостей патріота України як світоглядного чинника,

спрямованого на розвиток успішної країни та забезпечення власного благополуччя в ній.

Визначення оптимального варіанта на основі порівняльного аналізу можливих варіантів розв'язання проблеми та їх обґрунтування

Єдність і безперечна незалежність України мають ключове значення для безпеки і стабільності в Європі.

Починаючи з 2014 року Україна продовжує жити в умовах постійних загроз. Однією із загроз стабільності та успіху є радянський спадок, який призводить до дезорієнтації різних соціальних груп населення, продукування різних ціннісних орієнтирів, розгортання інформаційної війни країни-агресора проти України, як наслідок сприяння ними окупації суверенних територій держави.

Щоб забезпечити майбутнє України як незалежної держави, не допустити подальшого розвитку конфліктів і зробити так, щоб країна отримала максимум переваг від поглиблення стосунків з Європейським Союзом, потрібно діяти комплексно.

Звіт дослідження «Боротьба за Україну», проведеного восени 2017 року Лондонським Королівським інститутом міжнародних відносин Chatham House, свідчить про необхідність патріотичної та військової волі для побудови самостійної, незалежної держави. Ефективна і відповідальна управлінська вертикаль з громадською підтримкою модернізації країни є питанням національної безпеки.

Існує два варіанти розв'язання проблеми.

Перший варіант полягає у застосуванні традиційного механізму організації роботи у сфері національно-патріотичного виховання – на основі діючої управлінської вертикалі: центральні органи виконавчої влади – структурні підрозділи місцевих державних адміністрацій – населення. Проте така модель, як правило, майже цілком орієнтована на розв'язання проблем за рахунок бюджетних коштів, спрямована на дітей і молодь та обмежує можливості інших вікових категорій населення, перешкоджає обміну досвідом та успішним практикам у сфері національно-патріотичного виховання між регіонами України, формує територіальні ідентичності, які мультиплікують регіональні потреби, що подекуди суперечить державним та загальнонаціональним інтересам і вимогам часу.

Другий варіант (оптимальний) передбачає формування комплексної державної політики у сфері національно-патріотичного виховання, в основі якої є поєднання управлінської вертикалі з інститутами громадянського суспільства через роботу Координаційних рад з питань національно-патріотичного виховання при місцевих державних адміністраціях з метою утвердження національно-патріотичної свідомості населення. Зазначений варіант також передбачає: піднесення ролі громадянина у суспільно-політичному житті держави та становлення його як одного із ключових суб'єктів державної

політики у сфері національно-патріотичного виховання; дієву співпрацю із залученням представників громадянського суспільства; активне залучення інституту сім'ї до національно-патріотичного виховання; формування суспільно-державних (національних) цінностей (самобутність, воля, соборність, гідність); фінансування заходів з виконання Програми за рахунок державного, місцевого та інших бюджетів; створення умов для формування української громадянської ідентичності, громадянського, військово-патріотичного, духовно-морального виховання, науково-теоретичних і методичних засад національно-патріотичного виховання; підвищення можливостей для обміну досвідом та успішними практиками у сфері національно-патріотичного виховання між регіонами України та країнами євроатлантичного простору.

Оптимальний варіант реалізації Програми ґрунтується на основі принципів: відкритості, рівності можливостей, реалістичності Програми, дієвому та відповідальному підході до виконання її заходів, відновлення традицій національно-визвольних змагань та підвищення престижу військової служби, шанобливого ставлення до жертв окупаційних режимів в Україні, сприятиме подоланню деструктивних постколоніальних, посттоталітарних і постгеноцидних наслідків при формуванні української нації, а також безпосереднього залучення населення, в тому числі осіб з інвалідністю, до її виконання незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання або інших ознак.

Шляхи і способи розв'язання проблеми, строк виконання Програми

Формування ціннісних орієнтирів і громадянської самосвідомості має здійснюватися на прикладах героїчної боротьби Українського народу за утвердження суверенітету власної держави, ідеалів свободи, соборності, успадкованих, зокрема від княжої доби, українських козаків, Українських Січових Стрільців, армій Української Народної Республіки та Західноукраїнської Народної Республіки, учасників антибільшовицьких селянських повстань, загонів Карпатської Січі, Української повстанської армії, українців-повстанців у сталінських концтаборах, учасників дисидентського руху. Також національно-патріотичне виховання має здійснюватися на прикладах мужності та героїзму учасників революційних подій в Україні 2004, 2013-2014 років, Героїв Небесної Сотні, учасників антитерористичної операції та операції об'єднаних сил у Донецькій та Луганській областях, спротиву окупації та анексії Автономної Республіки Крим Російською Федерацією.

У національно-патріотичному вихованні важливо використати й виховний потенціал, пов'язаний із героїзмом українців, які боролися в арміях держав - учасників Антигітлерівської коаліції та в рухах опору нацистській Німеччині та її союзникам під час Другої світової війни 1939-1945 років, учасників міжнародних операцій з підтримки миру і безпеки.

Важливим чинником національно-патріотичного виховання є шанобливе ставлення до пам'яті про жертви комуністичного та інших тоталітарних режимів в Україні, зокрема жертв Голодомору, Голокосту, політичних репресій і депортацій.

Водночас важливою складовою національно-патріотичного виховання є поширення інформації про досягнення наших співвітчизників та їх внесок у скарбницю світової цивілізації, зокрема у сферах освіти, науки, культури, мистецтва, спорту, бізнесу та економіки, висвітлення внеску представників корінних народів та національних меншин України та громадян інших держав у боротьбу за державну незалежність і територіальну цілісність України, процес її державотворення, вітчизняну наукову, духовно-культурну спадщину.

З метою раціонального використання ресурсів Програма передбачає концентрацію зусиль за такими пріоритетами:

Пріоритет 1. Формування української громадянської ідентичності – здійснення заходів, спрямованих на впровадження та утвердження суспільно-державних (національних) цінностей (самобутність, воля, соборність, гідність), розвитку громадянської (національної) ідентичності населення України.

Пріоритет планується реалізовувати за такими напрямками:

підвищення ролі української мови як національної цінності;

розробка і втілення інформаційних кампаній з метою донесення до населення України, закордонних українців, змісту (суті) українських суспільно-державних (національних) цінностей (самобутність, воля, соборність і гідність), та ціннісних орієнтирів, зазначених у Стратегії національно-патріотичного виховання;

подолання постколоніальних, посттоталітарних і постгеноцидних деструктивних наслідків у свідомості населення України;

популяризація та збереження історичної, духовно-культурної спадщини;

розвиток духовності і моральності у суспільстві;

сприяння утвердженню цінності сім'ї та активне залучення до процесу національно-патріотичного виховання;

впровадження навчальних дисциплін духовно-морального спрямування як основи формування особистості та підґрунтя для національно-патріотичного виховання, які виходять з традицій українського державотворення;

подолання мовно-культурної меншовартості українців;

сприяння формуванню антикорупційної свідомості;

запобігання проявам дискредитації, ксенофобії, українофобії, расової та етнічної нетерпимості в засобах масової інформації, інтернет-ресурсах, творах літератури, культури і мистецтва;

запобігання та профілактика негативних проявів поведінки, злочинності, наркоманії, алкоголізму серед дітей та молоді шляхом залучення дітей і молоді до участі у заходах із національно-патріотичного виховання;

подолання негативних наслідків комуністичного тоталітарного режиму в Україні;

координація діяльності органів виконавчої влади всіх рівнів, органів місцевого самоврядування, закладів освіти і культурно-просвітницьких закладів, громадських організацій;

забезпечення проведення заходів національно-патріотичного спрямування, у тому числі приурочених до державних свят;

залучення учасників антитерористичної операції та операції Об'єднаних сил до процесів національно-патріотичного виховання;

вшанування героїв Української Революції 1917-1921 років і визначних подій цього періоду українського державотворення;

підвищення рівня знань про видатних осіб українського державотворення, борців за незалежність України;

поглиблення співпраці з представниками закордонних українців у сфері національно-патріотичного виховання, зокрема, щодо збереження і популяризації української мови, культури, а також традицій формування української ідентичності;

підвищення активної участі молоді в освітянській, науковій, управлінській діяльності;

сприяння збільшенню чисельності членів громадських об'єднань, діяльність яких спрямована на національно-патріотичне виховання;

включення до системи національно-патріотичного виховання неформальних рухів молоді, зокрема футбольних вболівальників;

сприяння інформуванню про обов'язки і права громадянина задля підвищення правової культури українського суспільства;

Пріоритет 2. Військово-патріотичне виховання – здійснення заходів,

спрямованих на підтримку національної безпеки, громадського сприяння обороні України та підвищення престижу військової служби.

Пріоритет планується реалізувати за такими напрямками:

підвищення престижу військової служби через проекти (заходи) національно-патріотичного виховання;

поглиблення розуміння і підтримки громадянами України державної політики у сфері євроатлантичної інтеграції та практичних кроків щодо зближення з НАТО, зберігаючи в основі українські національні цінності і традиції;

збільшення чисельності громадян (зокрема молоді), готових до виконання обов'язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України;

сприяння готовності громадян (зокрема молоді) до виконання обов'язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України;

вшанування героїв боротьби Українського народу за незалежність і територіальну цілісність України.

Пріоритет 3. Формування науково-методологічних і методичних засад національно-патріотичного виховання – здійснення заходів, спрямованих на розвиток комплексної та цілісної державної політики у сфері національно-патріотичного виховання.

Пріоритет планується реалізувати за такими напрямками:

розробка та впровадження стандартів процесів, показників та критеріїв оцінки вимірювання результатів національно-патріотичного виховання;

підвищення рівня набуття компетентностей особами, які працюють у сфері національно-патріотичного виховання, або долучаються до впровадження державної політики в цій сфері;

напрацювання системи підготовки громадських активістів, волонтерів, які займаються питаннями національно-патріотичного виховання дітей та молоді;

розроблення рекомендацій для роботи установ національно-патріотичного спрямування та інших організацій, що реалізують проекти (заходи) з національно-патріотичного виховання;

включення проблематики національно-патріотичного виховання до дослідницьких програм та планів наукових закладів і закладів освіти;

сприяння розробленню та реалізації планів дій та програм із національно-патріотичного виховання місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування разом із інститутами громадянського суспільства, згідно з пріоритетними напрямами, визначеними у цій Концепції;

моніторинг діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування та громадських організацій у сфері національно-патріотичного виховання;

Пріоритет 4. Підтримка та співпраця органів державної влади та органів місцевого самоврядування з інститутами громадянського суспільства щодо національно-патріотичного виховання.

Пріоритет планується реалізувати за такими напрямами:

всебічне сприяння розвитку діяльності українських молодіжних громадських організацій, які заборонялись і переслідувались окупаційними та радянським режимом, в тому числі українського пластового руху та Спілки Української Молоді, що збереглися у закордонного українства та відновили свою діяльність в Україні із здобуттям незалежності;

сприяння залученню національно-патріотичної активної молоді до діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування;

сприяння діяльності громадських організацій та реалізації заходів і програм, спрямованих на національно-патріотичне виховання, діяльність яких відповідає цій Концепції;

організація та проведення конкурсів з визначення проєктів національно-патріотичного виховання, розроблених інститутами громадянського суспільства, для реалізації яких надається фінансова підтримка;

сприяння створенню центрів національно-патріотичного виховання та розвитку напряму національно-патріотичного виховання у молодіжних центрах;

заснування на конкурсній основі премій для громадських активістів, які зробили вагомий внесок для утвердження громадянської (національної) ідентичності серед населення, формування громадянського обов'язку та зміцнення якостей патріота України;

заснування грантів для громадських активістів, що надаються з метою реалізації соціально значущих проєктів національно-патріотичного виховання.

Процес реалізації Програми передбачає здійснення комплексу експертно-аналітичних, організаційних, впроваджувальних і підсумкових оціночних заходів із застосуванням гендерного підходу.

Термін виконання Програми: з 2020 до 2025 року.

Очікувані результати виконання Програми

Виконання Програми дасть змогу:

створити комплексну модель державної політики у сфері національно-патріотичного виховання в Україні;

збільшити кількість громадян, які сприймають суспільно-державні (національні) цінності (самобутність, воля, соборність, гідність), як основу громадянської ідентичності;

збільшити на 10% чисельність молоді, охопленої заходами (проектами), що спрямовані на виконання обов'язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України;

збільшити на 5% чисельність громадян, готових захищати незалежність і територіальну цілісність України ненасильницькими методами, такими як волонтерство, благодійність тощо;

збільшити кількість молоді, залученої до проектів (заходів) національно-патріотичного виховання на 5% щороку шляхом налагодження системної освітньої, виховної, інформаційної роботи, проведення заходів у регіонах країни за участі організацій, установ національно-патріотичного спрямування, громадських активістів, волонтерів;

забезпечити розвиток пластового руху в Україні та Спілки Української Молоді та залучити закордонних українців до їхнього збереження;

створити систему підготовки активістів, волонтерів, що займаються питаннями національно-патріотичного виховання дітей та молоді;

створити моніторингову систему, що використовується для визначення соціальної ефективності національно-патріотичного виховання.

**Оцінка фінансових, матеріально-технічних, трудових ресурсів,
необхідних для виконання Програми**

Видатки на реалізацію Програми здійснюватимуться за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів та інших незаборонених законодавством джерел.

Обсяг видатків, необхідних для виконання Програми, визначається щороку з урахуванням можливостей державного та місцевих бюджетів під час формування їх показників.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції Державної цільової соціальної програми національно-патріотичного виховання на 2020 – 2025 роки»

1. Резюме

Розвиток загальнодержавної комплексної системи національно-патріотичного виховання. Ціль державної політики, визначена Програмою діяльності Кабінету Міністрів:

«Українці відчують свою приналежність до єдиного українського культурного простору».

2. Проблема, яка потребує розв'язання

Необхідність прийняття акта зумовлена потребою впровадження єдиної загальнодержавної політики у сфері національно-патріотичного виховання щодо формування української громадянської ідентичності, що сприятиме єдності та консолідації українського суспільства.

Унаслідок тривалого нехтування та неврегульованості питань щодо національно-патріотичного виховання в українському просторі сьогодні спостерігається низка негативних явищ, які створюють реальні й потенційні загрози національній безпеці у воєнній, гуманітарній, соціальній, економічній, внутрішньополітичній та інших сферах. Наявні проблеми мають комплексний характер і не можуть бути розв'язані на рівні окремих державних органів або адміністративно-територіальних одиниць. Їх усунення потребує збалансованої політики та поєднання діяльності держави й громадянського суспільства. Подальше нехтування проблемами лише сприятиме засиллю антиукраїнської пропаганди, продукуванню світоглядно-ціннісної дезорієнтації, диспропорціям мовної ситуації, поширенню сепаратистських настроїв серед населення, місцевих ідентичностей, що в нинішніх умовах є суттєвим викликом та може призвести до непоправних наслідків.

3. Суть проєкту акта

Проєктом акта пропонується затвердити схвалення Концепцію Державної цільової соціальної програми національно-патріотичного виховання на 2020 – 2025 роки. Відповідно до результатів експертно-аналітичного дослідження щодо формування стандартів національно-патріотичного виховання та визначення індикаторів ефективності проведення заходів щодо національно-патріотичного виховання, проведеного у 2017 році, простежується ряд загрозливих чинників:

по-перше, загрозлива ситуація з рівнем локальної ідентифікації. Так, якщо на Заході «громадянами України» себе вважають 80,6% респондентів, у Центрі – 79,7%, на Півночі – 70,1%, на Сході – 67,4%, на Півдні – 66,0%, то на Донбасі – лише 42,7%. Регіональний розподіл висвітлює дуже високі

показники ідентифікації з Радянським Союзом на Донбасі - 20,7% та Півдні - 11,8%.

по-друге, критична ситуація з використанням української мови, яку використовує менше половини населення (44,5%), при цьому кожен третій використовує російську мову. Колосальний розрив існує при регіональному розподілі – на Заході українською мовою у сім'ї спілкуються 95,2% опитаних, на Донбасі – 2,7%;

по-третє, занепокоєння викликає готовність до захисту України зі зброєю в руках - 60,2% респондентів не мають таких намірів. Найчастіше про готовність брати участь у захисті України говорять мешканці Заходу, найменше – Донбасу, лише 37,6% респондентів готові захищати незалежність і територіальну цілісність України ненасильницькими методами, такими як волонтерство, благодійність тощо;

по-четверте, низький рівень сформованості цінності державної символіки і дій з її вшанування. Державні символи викликають почуття гордості лише у 25,7% населення України;

по-п'яте, непокоїть надзвичайно низька активність національно-патріотичних громадських організацій. Їх членами є лише 1,1% населення України, ще 61,3% респондентів нічого не знають про діяльність таких організацій.

Тому перед українською державою сьогодні стоїть завдання швидкого і якісного відродження національно-патріотичного виховання, що є частиною національної безпеки і обороноздатності держави, інструментом утвердження громадянської єдності на основі національно-патріотичних та демократичних цінностей.

Одним із кроків на шляху реалізації зазначених завдань є прийняття проекту розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції Державної цільової соціальної програми національно-патріотичного виховання на 2020 – 2025 роки», де підібрані раціонально обґрунтовані шляхи та способи розв'язання вищезазначених проблем.

В умовах тривалої збройної агресії супроти нашої держави стає першочерговим питання життєздатності країни. Одним з аспектів успішного функціонування будь-якої країни є здатність її громадян стати на захист власного суверенітету та незалежності, як передумови загальної безпеки та добробуту нації. Збройна агресія впродовж усіх часів історії України була фактором, що змушував державу витратити зусилля, час та ресурси на ефективну оборону. Природно, що кожне суспільство зацікавлене в тому, щоб підрастаюче покоління було достатньо мотивоване стати на захист та оборону рідного краю. Протягом минулих століть очевидним є сталий та успішний розвиток тих країн, де мотивація до захисту та мобілізованість населення, у значній ролі його найактивнішої частини – молоді, є визначальним фактором, що дозволяє тій чи іншій країні бути незалежною від своїх агресивно налаштованих сусідів.

Оскільки відповідно до результатів експертно-аналітичного дослідження щодо формування стандартів національно-патріотичного виховання та визначення індикаторів ефективності проведення заходів щодо національно-патріотичного виховання, проведеного у 2017 році 15,4% молоді очікує від заходів національно-патріотичного виховання формування оборонної свідомості та сприяння обороні України, Міністерство культури, молоді та спорту України планує збільшення на 10% чисельності молоді, охопленої заходами (проектами), що спрямовані на виконання обов'язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України (за розрахунками Мінмолодьспорт у 2019 році охопив близько 210 тисяч молоді, що становить лише 1,9% загальної її чисельності).

Одним із найбільш значущих результатів Революції Гідності стало виникнення волонтерського руху. Розквіт волонтерської діяльності в Україні припав на час Революції Гідності і початок війни на Донбасі. У надзвичайно складний період саме цей рух об'єднав суспільство, створив дієву структуру громадських організацій, груп людей, готових взяти на себе вирішення найбільш нагальних проблем держави.

Тому надзвичайно важливо збільшувати чисельність громадян, готових захищати незалежність і територіальну цілісність України ненасильницькими методами, такими як волонтерство, благодійність, що дозволить об'єднати суспільство навколо спільної ідеї – розбудови успішної країни та забезпечення власного благополуччя в ній.

Згідно з результатами репрезентативного соціологічного дослідження «Молодь України – 2018», проведеного ТОВ «Перша рейтингова система» на замовлення Мінмолодьспорту, 30,8% сучасної молоді вважають формування національно-патріотичної свідомості найбільш затребуваним сьогодні напрямом державної молодіжної політики на рівні країни.

Враховуючи соціальну потребу, МКМС очікує збільшення кількості молоді, залученої до проектів (заходів) національно-патріотичних виховання на 5% щороку шляхом налагодження системної освітньої, виховної, інформаційної роботи, проведення заходів у регіонах країни за участі організацій, установ національно-патріотичного спрямування, громадських активістів, волонтерів (за розрахунками Мінмолодьспорт у 2019 році охопив близько 780 тисяч молоді зазначеного спрямування, що становить лише 7 % загальної чисельності молоді).

У національно-патріотичному вихованні дітей та молоді важливо використати виховний потенціал традиційних українських молодіжних організацій, які заборонялись і переслідувались окупаційними та радянським режимами, передусім українського пластового руху, що збереглися в українських громадах діаспори та відновили свою діяльність в Україні із здобуттям незалежності.

Вихованці пластового руху відзначилися тим, що брали активну участь у розбудові та захисті своєї держави, були активними учасниками визвольного руху та війн за незалежність УНР та ЗУНР.

Саме пластовий рух сприяє всебічному патріотичному самовихованню української молоді на засадах християнської моралі, та рівняється на свідомих, відповідальних та повноцінних провідників українського суспільства.

Відповідно загальнодержавна комплексна система національно-патріотичного виховання потребує координації зусиль держави та громадянського суспільства, з метою забезпечення розвитку пластового руху в Україні та залучення діаспори і закордонних українців до збереження пластового руху за кордоном.

На сьогодні розвиток пластового руху на рівні держави здійснюється точково, а саме: відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 22 лютого 2012 року № 116 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для здійснення заходів державної політики з питань молоді та державної підтримки молодіжних та дитячих громадських організацій» з 2017 року надається фінансова підтримка Молодіжній організації «Пласт - Національна скаутська організація України» (у 2019 році – надана фінансова підтримка в розмірі 7 млн. грн, відповідно до запланованих показників Молодіжна організація «Пласт - Національна скаутська організація України» планує охопити проектами та заходами 14 000 осіб (пластунів)).

Завдяки Концепції Державної цільової соціальної програми національно-патріотичного виховання на 2020 – 2025 роки буде забезпечено розвиток усього пластового руху, в основу якого буде покладено конкурсний відбір проектів (заходів) пластових організацій.

Оскільки програма національно-патріотичного виховання потребує міжгалузєвої взаємодії, то успішний результат пропонується досягти через роботу Координаційних рад з питань національно-патріотичного виховання при місцевих державних адміністраціях, оскільки вони є механізмом поєднання управлінської вертикалі з інститутами громадянського суспільства та дозволять ефективно витратити фінансові ресурси на розв'язання проблемних питань у сфері національно-патріотичного виховання на відповідній території, враховуючи пріоритети цієї Концепції.

4. Вплив на бюджет

Прийняття акта потребуватиме витрат із державного та місцевих бюджетів. Обсяги необхідних ресурсів будуть визначені у фінансово-економічному обґрунтуванні до проекту після отримання від центральних органів виконавчої влади та обласних державних адміністрацій відповідних фінансово-економічних розрахунків витрат по кожному заходу із визначенням джерел їх покриття згідно з вимогами Методики проведення фінансово-економічних розрахунків при підготовці проекту акта Кабінету Міністрів України та законопроекту, що вносяться у порядку законодавчої ініціативи Кабінетом Міністрів України на розгляд Верховної Ради України, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 21.03.2008 № 428, зареєстрованим у Міністерстві юстиції 11.04.2008 за № 297/14988.

5. Позиція заінтересованих органів

Розпорядження матиме вплив на інтереси населення та інститути громадянського суспільства, які беруть участь у процесі розвитку національно-патріотичного виховання (прогноз додається).

Розпорядження стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, тому потребує погодження уповноважених представників всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування чи відповідних органів місцевого самоврядування.

Розпорядження не стосується питань соціально-трудової сфери, тому не потребує погодження з уповноваженими представниками всеукраїнських профспілок, їхніх об'єднань та всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців. Також розпорядження не стосується прав осіб з інвалідністю, тому не потребує погодження із всеукраїнськими громадськими організаціями інвалідів та їхніми спілками.

Розпорядження не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності, тому не потребує розгляду Науковим комітетом Національної ради з питань розвитку науки і технологій.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проект акта потребує погодження з Міністерством освіти і науки України, Міністерством внутрішніх справ України, Міністерством закордонних справ України, Міністерством соціальної політики України, Міністерством оборони України, Міністерством фінансів України, Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, Міністерством у справах ветеранів, тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України, Українським інститутом національної пам'яті, Державною прикордонною службою України, Державним комітетом телебачення і радіомовлення України, Державним агентством України з питань кіно, обласними та Київською міською державними адміністраціями.

7. Підстава розроблення проекту акта

Розпорядження розроблено відповідно до Указу Президента України від 18 травня 2019 року № 286 «Про Стратегію національно-патріотичного виховання».

В. о. Міністра культури,
молоді та спорту України

" ____ " _____ 2020 року

Олексій СІВІРІН

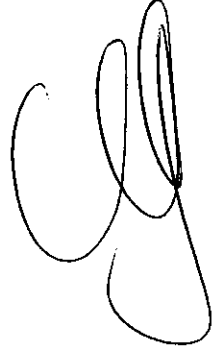
ПРОГНОЗ ВПЛИВУ

реалізації акта на ключові інтереси заінтересованих сторін

1. Розпорядженням затверджується Концепція Державної цільової соціальної програми національно-патріотичного виховання на 2020 – 2025 роки.
2. Вплив на ключові інтереси усіх заінтересованих сторін:

Заінтересована сторона	Ключовий інтерес	Очікуваний (позитивний чи негативний) вплив на ключовий інтерес із зазначенням передбачуваної динаміки змін основних показників (у числовому та якісному вимірі)		Пояснення (чому саме реалізація акта призведе до очікуваного впливу)
		Короткостроковий вплив (до року)	Довгостроковий вплив (більше року)	
Населення усіх вікових категорій	Утвердження української громадянської ідентичності, принципів любові і гордості за власну державу та зміцнення якостей патріота України	Позитивний	Позитивний	Розвиток загальнодержавної комплексної системи національно-патріотичного виховання
Інститути громадянського суспільства	Збільшення чисельності членів громадських об'єднань, діяльність яких спрямована на національно-патріотичне виховання	Позитивний	Позитивний	Проведення конкурсу з визначення проєктів національно-патріотичного виховання, розроблених інститутами громадянського суспільства, для реалізації яких надається фінансова підтримка
Громадські активісти	Заохочення громадянського обов'язку із зміцнення якостей патріота України	Позитивний	Позитивний	Заснування на конкурсній основі премій для громадських активістів, які зробили вагомий внесок для утвердження

Представники пластового руху та Спілки Української Молоді	Розвиток пластового руху та Спілки Української Молоді	Позитивний	Позитивний	громадянської (національної) ідентичності серед населення. Заснування грантів для громадських активістів, що надаються з метою реалізації соціально значущих проєктів національно-патріотичного виховання
				Забезпечення розвитку пластового руху та Спілки Української Молоді в Україні на загальнодержавному рівні

ВИСНОВОК
про проведення гендерно-правової експертизи
проекту розпорядження Кабінету Міністрів України
"Про схвалення Концепції Державної цільової соціальної програми
національно-патріотичного виховання на 2020-2025 роки"

проект розпорядження Кабінету Міністрів України розроблено
Міністерством молоді та спорту України

1. Перелік міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, та резолюцій міжнародних конференцій, міжнародних організацій, їх органів, використаних під час проведення експертизи.

При проведенні гендерно-правової експертизи були використані такі акти: Міжнародний пакт про громадянські і політичні права, 1966 рік; Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок, 1979 рік; Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, 1950 рік та протоколи до неї; Європейська соціальна хартія (переглянута), 1996 рік; Конвенція про права осіб з інвалідністю, 2006 рік; Конвенція Міжнародної організації праці № 156 про рівне ставлення і рівні можливості для трудящих чоловіків і жінок: трудящі із сімейними обов'язками, 1981 рік; Конвенція Міжнародної організації № 100 про рівне винагородження чоловіків і жінок за працю рівної цінності, 1951 рік; Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації, 1965 рік; Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права, 1966 рік; Рамкова конвенція про захист національних меншин, 1995 рік; Загальна декларація прав людини, 1948 рік; Пекінська декларація, 1995 рік; Резолюція 47/135 Генеральної Асамблеї ООН "Декларація про права осіб, що належать до національних або етнічних, релігійних та мовних меншин", 1992 рік.

2. Перелік актів законодавства, використаних під час експертизи.

При проведенні гендерно-правової експертизи проекту нормативно-правового акта використані Конституція України, Закони України "Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків", "Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні", "Про запобігання та протидію домашньому насильству", "Про протидію торгівлі людьми".

3. Наявність або відсутність положень проекту нормативно-правового акта, які не відповідають принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

У проекті акта відсутні положення, які не відповідають принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

Проект акта не чинить гендерного впливу.

4. Проведення аналізу положень проєкту нормативно-правового акта, які можуть порушувати принцип забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

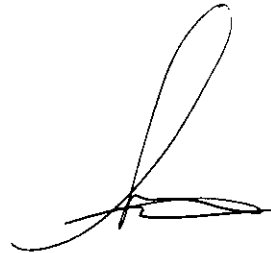
У проєкті акта відсутні положення, які не відповідають принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

Начальник юридичного управління

О. КАЛУГІН

Уповноважена особа (координатор)
з питань забезпечення рівних прав
та можливостей жінок і чоловіків,
запобігання та протидії насильству
за ознакою статі Мінмолодьспорту

О. ЯРЕМА

" 7 " серпня 2019 року

ВИСНОВОК

юридичного управління Мінмолодьспорту за результатами проведення
юридичної експертизи проєкту
розпорядження Кабінету Міністрів України
"Про схвалення Концепції Державної цільової соціальної програми
національно-патріотичного виховання на 2020-2025 роки"

**1. Підстави розробки проєкту нормативно-правового акта
(далі - проєкт)**

Проєкт розроблено відповідно до Указу Президента України від 18 травня 2019 року № 286 «Про Стратегію національно-патріотичного виховання»

2. Відповідність проєкту Конституції України

Проєкт акта відповідає Конституції України.

**3. Відповідність проєкту актам законодавства, що мають вищу
юридичну силу**

Проєкт акта відповідає актам законодавства, що мають вищу юридичну силу.

4. Узгодженість проєкту з актами такої самої юридичної сили

Проєкт акта узгоджується з актами такої самої юридичної сили.

5. Відповідність проєкту вимогам нормопроектувальної техніки

Проєкт акта відповідає вимогам нормопроектувальної техніки.

**6. Наявність у проєкті норм, що можуть сприяти вчиненню
корупційних правопорушень**

Проєкт акта не містить норм, що можуть сприяти вчиненню корупційних правопорушень.

7. Узагальнений висновок

Проєкт акта погоджується без зауважень.

Начальник юридичного управління

О. КАЛУГІН

В.о. начальника відділу експертизи проєктів
нормативно-правових актів
юридичного управління

В. ДЖЕВАГА

"04" серпня 2019 року

ВИСНОВОК
про проведення антидискримінаційної експертизи проекту
розпорядження Кабінету Міністрів України
"Про схвалення Концепції Державної цільової соціальної програми
національно-патріотичного виховання на 2020-2025 роки"

Проект акта розроблено Міністерством молоді та спорту України

1. Положення проекту акта, які містять ознаки дискримінації
У проекті акта відсутні положення, які містять ознаки дискримінації.

2. Обґрунтування дискримінаційного характеру положень проекту акта
У проекті акта відсутні положення, які містять ознаки дискримінації.

3. Пропозиції щодо усунення у проекті акта положень, які містять ознаки дискримінації

До проекту акта відсутні пропозиції щодо усунення положень, які містять ознаки дискримінації.

Начальник юридичного управління
"07" серпня 2019 р.

Олег КАЛУГІН

